

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس: ارزیابی دانشجو ۱

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: آموزش پزشکی

عنوان درس: ارزیابی دانشجو ۱

کد درس:

نوع و تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ تئوری و ۰/۵ عملی)

نام مسؤؤل درس: دکتر محمد جلیلی

مدرس / مدرسان: دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی / دکتر آزاده کردستانی

پیش‌نیاز / هم‌زمان: -

رشته و مقطع تحصیلی: دکترای تخصصی آموزش پزشکی

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: استاد

رشته تخصصی: طب اورژانس

محل کار: مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره) - دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس:

نشانی پست الکترونیک: mjalili@tums.ac.ir

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس:

یکی از چهار اصل عمده در چرخه آموزش، اجرای آزمون و ارزیابی آن است. آزمون سازی استاندارد، رشته و دانشی کاملاً تخصصی است و آشنایی با مفاهیم پایه، اصول و روش های تهیه، اجرا و استانداردسازی آزمون ها و کاربرد آنها در گروه های مختلف برای دست اندرکاران آموزش پزشکی یک ضرورت محسوب می شود.

این درس به مفاهیم و اصول کلی در ارزیابی فراگیران می پردازد. دوره با بیان مقدماتی در مورد تاریخچه و ضرورت ارزیابی شروع می شود و با دسته بندی آزمون ها و مراحل و فعالیت های ارزیابی آموزشی ادامه می یابد. سپس مفهوم اهداف آموزشی و سطوح مختلف یادگیری و ارتباط آنها با ارزیابی مورد بحث قرار می گیرد، ویژگی ها و ابعاد مختلف یک ابزار و سیستم ارزیابی که باید مد نظر قرار گیرند، بررسی می شود. در مورد روش های آماری مورد استفاده در تفسیر نتایج آزمون و نمره گذاری صحبت می شود.

اهداف کلی / محورهای توان مندی:

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

بتواند سیستم ارزیابی دانشجویان علوم پزشکی را تحلیل کند و پیشنهاداتی برای بهبود آن ارائه نماید.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان مندی:

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیر:

- خود را ملزم به خودآموزی بداند و دانش و مهارت های خود را به روز نگاه دارد.
- به عنوان عضوی از تیم آموزشی ایفای نقش نماید و همچنین، در انجام کارها و تکالیف گروهی همکاری موثری داشته باشد.
- در تمام امور اعم از آزمون ها و ارائه تکالیف نوشتاری و شفاهی به درستکاری و رعایت زمان پای بند باشد.
- مقالات مرتبط با حوزه ارزیابی دانشجو را بیابد و مورد ارزیابی منتقدانه قرار دهد.
- یافته های حاصل از مقالات و کتب را به نحو مناسب تحلیل کند و متنی در چارچوب مشخص با رعایت اصول مقاله نویسی و نکات ویرایشی ارائه دهد.
- درک صحیحی از اهمیت و نقش آزمون در یادگیری کسب نماید.
- اصطلاحات و مفاهیم مهم حوزه سنجش، اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی را توضیح دهد.
- ارتباط بین ارزیابی و اهداف آموزشی و سطوح مختلف یک مهارت را با ذکر مثال نشان دهد.
- مراحل مختلف طرح ریزی آزمون را توضیح دهد.
- ویژگی های یک ابزار مطلوب را نام ببرد و در مورد هر یک توضیح دهد.
- ویژگی ها، معایب و مزایای یک سیستم ارزیابی را تحلیل کند.
- اصول و روش های آماری مورد استفاده در تجزیه و تحلیل و تفسیر نتایج آزمون ها را توضیح دهد.
- انواع روایی به ویژه روایی محتوا و صوری را تشریح و با هم مقایسه کند.

- روش های تعیین پایایی یک آزمون را نام ببرد و با هم مقایسه کنید.

رویکرد آموزشی!

ترکیبی^۲

حضوری

مجازی^۲

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

کلاس وارونه

یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

یادگیری اکتشافی هدایت شده

یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	مدرس / مدرسان
۱	معارفه، پیش آزمون، بیان اهداف دوره، مقدمات ارزیابی فراگیر	سخنرانی تعاملی	مشارکت در بحث	دکتر محمد جلیلی
۲	ارزیابی توانمندی (هرم میلر)	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر محمد جلیلی
۳	ارائه مقاله ارزیابی توانمندی توسط دانشجویان	سخنرانی تعاملی	مشارکت در بحث	دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی
۴	بلوپرینت آزمون	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر زهرا زارعی
۵	تحلیل آزمون	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر زهرا زارعی
۶	کاربرد آزمون های همبستگی در تحلیل آزمون	مجازی	مطالعه کتاب	دکتر زهرا زارعی
۷	تحلیل سوال	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر زهرا زارعی
۸	تکلیف انفرادی : تحلیل سوال	مجازی	انجام تکلیف	دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی
۹	سودمندی ابزار ارزیابی (روایی)	کلاس وارونه	مطالعه محتوای کتاب قبل از جلسه و مشارکت در بحث و فعالیت گروهی در جلسه حضوری	دکتر زهرا زارعی
۱۰	سودمندی ابزار ارزیابی (پایایی)	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر زهرا زارعی
۱۱	سودمندی ابزار ارزیابی (اثر آموزشی)	سخنرانی تعاملی - کارگروهی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	دکتر آزاده کردستانی

دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی	انجام تکلیف	مجازی	تکلیف انفرادی: سودمندی ابزار ارزیابی	۱۲
دکتر محمد جلیلی	مشارکت در بحث	سخنرانی تعاملی	ارزیابی عینی و ذهنی	۱۳
دکتر محمد جلیلی	مشارکت در بحث و فعالیت گروهی	سخنرانی تعاملی- کارگروهی	طراحی و تحلیل سیستم ارزیابی	۱۴
دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی	مشارکت در بحث	سخنرانی تعاملی	ارائه مقاله سیستم ارزیابی توسط دانشجویان	۱۵
دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی	مشارکت در بحث	سخنرانی تعاملی	ارائه مقاله سیستم ارزیابی توسط دانشجویان	۱۶
دکتر محمد جلیلی / دکتر زهرا زارعی	-	-	آزمون پایانی	۱۷

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

- انجام تکالیف در موعد مقرر
- مطالعه منابع معرفی شده
- ارائه مقالات

روش ارزیابی دانشجوی:

۱. حضور و مشارکت در کلاس: ۲ نمره
۲. انجام صحیح و به موقع تکالیف: ۲ نمره
۳. ارائه مقالات: ۴ نمره
۴. آزمون کتبی پایان دوره: ۱۲ نمره

منابع:

منابع اصلی شامل موارد زیر است. سایر موارد به تدریج در طول ترم در اختیار فراگیران قرار خواهد گرفت.

الف) کتب

۱. اصول و روش های ارزیابی فراگیران در علوم پزشکی، نویسندگان: دکتر محمد جلیلی، دکتر محبوبه خباز مافی نژاد، دکتر رقیه گندم کار، دکتر سارا مرتاض هجری
۲. اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، نویسنده: دکتر سیف، نشر دوران، ویرایش ششم
۳. Practical guide to Medical Student Assessment، زبیر امین و همکاران: فصول اول، دوم، سوم، پنجم

ب) مقالات

1. Ben-David MF. AMEE Guide No. 14-part 3: Outcome-based education: Assessment in outcome-based education. Medical Teacher 1999; 21(۱)
2. Coderre S, Woloschuk W, McLaughlin K. Twelve tips for blueprinting. Medical Teacher 2009;31:322-324
3. Miller. The assessment of clinical skill/competence/performance. Academic medicine 1990;65(9), supplement
4. Van der Vleuten. The assessment of professional competence: developments, research and practical implications. Advances in Health Sciences Education 1996;1(1):41-67
5. Hodges B. Assessment in the post-psychometric era: Learning to love the subjective and collective. Medical Teacher 2013; 35(7):564-8.
6. Baartman et al. The wheel of competency assessment: presenting quality criteria for competency assessment programs. Studies in Educational Evaluation 2006;32: 153-170.
7. Baartman LK, Prins FJ, Kirschner PA, van der Vleuten CP. Self-evaluation of assessment programs: a cross-case analysis. Eval Program Plann 2011;34(3):206-16.

ج) کتاب برای مطالعه بیشتر

۱. Educational Testing and Measurement: Classroom Application and Practice نویسندگان Gary D. Borich و Tom Kubiszyn، ۲۰۰۹
۲. Health Measurement Scales: A Practical Guide to Their Development and Use نویسندگان: Geoffrey R. Norman و David L. Streiner، سال چاپ ۲۰۰۸

د) مقاله برای مطالعه بیشتر

1. Peile E. Commentary: Knowing and knowing about. BMJ 2006;332: 645

2. Ben-David MF. AMEE Guide No. 14: Outcome-based education: Assessment in outcome-based education. *Medical Teacher* 1999;21(1)
3. Hamdy H. Blueprinting for the assessment of health care professionals. *The Clinical teacher* 2006;3:175–179
4. Epstein. Assessment in Medical Education. *N Engl J Med* 2007;356:387-96
5. Haynes. Content Validity in Psychological Assessment: A Functional Approach to Concepts and Methods. *Psychological Assessment* 1995;7(3):238-247
6. Shumway JM & Harden RM. AMEE Education Guide No 25: The assessment of learning outcomes for the competent and reflective physician. *Medical Teacher* 2003;25(6): 569-584
7. Wass. Assessment of clinical competence. *THE LANCET* 2001; 357
8. Veloski J, Boex J R, Grasberger M J, Evans A and Wolfson D B. Systematic review of the literature on assessment, feedback and physicians' clinical performance: BEME Guide no 7. *Medical Teacher* 2006;28 (2):117-128